

Forming a methodology for using interactive didactic materials in teaching English in medical education and 3D interactive educational program

Tursunoy KAKHOROVA¹

Fergana Medical Institute of Public Health

ARTICLE INFO

Article history:

Received January 2021

Received in revised form

30 January 2022

Accepted 20 February 2022

Available online

15 March 2022

Keywords:

didactic materials,
methodology,
3D interactive materials,
educational process,
motivation,
types of training,
process.

ABSTRACT

This article highlights the most important aspects of developing a methodology for using interactive didactic materials useful in learning English. Information about the types of didactic materials is provided. Their positive results, and how to use them rationally, use them in lectures.

2181-1415/© 2022 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss2/S-pp52-55>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Tibbiy ta'lim jarayonida ingliz tilini o'rgatishda interaktiv didaktik materiallardan foydalanish metodikasini shakllantirish va 3D interaktiv ta'lim dasturi

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

didaktik materiallar,
metodika,
3D interaktiv materiallar,
ta'lim jarayoni, motivatsiya,
ta'lim turlari,
jarayon.

Ushbu maqolada ingliz tilini o'rganishda foydali hisoblanuvchi interaktiv didaktik materiallardan foydalanish metodikasini shakllantirishda eng muhim jihatlar yoritib berilgan. Didaktik material turlari, ijobiy natijalari va ularni darsda to'g'ri qo'llay olish bo'yicha bir nechta ma'lumotlar beriladi.

¹ Teacher. Fergana Medical Institute of Public Health. Fergana, Uzbekistan. E-mail: tursunoysolihabonu@gmail.com.

Формирование методики использования интерактивных дидактических материалов, при обучении английскому языку в медицинском образовании и интерактивной 3D образовательной программы

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

дидактические материалы, методика, 3D интерактивные материалы, образовательный процесс, мотивация, виды обучения, процесс.

В данной статье, освещены наиболее важные аспекты разработки методики использования интерактивных дидактических материалов, полезных при изучении английского языка. Приведена информация о видах дидактических материалов. Их положительных результатах, и о том, как рационально использовать их, использовать на лекциях.

KIRISH

Bugungi shiddat bilan rivojlanayotgan texnika asrida ta'lim jarayonini to'g'ri tashkil qilish, talabalarni darsga qiziqтира olish muhim vazifaga aylandi. Muhtaram Prezidentimizning 2021-yil 19-mayda "O'zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida" gi 5117-son Qarorlari asosida ta'lim sohasida bir qancha o'zgarishlar kiritilmoqda. Ayniqsa, tibbiyot oliygohlarida tillarni o'rgatuvchi darslarni rejalashtirishda o'qituvchi tomonidan, ko'pincha, didaktik materiallardan to'ldiruvchi sifatida foydalanish jarayoni zamonaviy talablar asosida boyitilmoqda.

MATERIALLAR VA METODLAR

Didaktik material o'qituvchining kompyuter, CD player, video uskuna va boshqalar kabi texnologik resurslardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladimi yoki yo'qmi, til o'rgatish va o'rganishni osonlashtirishga yordam beradi. Morales didaktik materialni "ta'lim va o'qitish jarayoniga aralashadigan va osonlashtiradigan moddiy vositalar to'plami" deb ta'riflaydi. Ushbu maqolada biz didaktik materiallar va hozirgi kunda dunyo bo'yicha zamonaviy ta'limning bir qismiga aylanayotgan 3D interaktiv didaktik materiallardan foydalanishning bir nechta tamoyillarini va qulayliklarini o'rganamiz.

O'qituvchilar dastur maqsadlari, shuningdek, o'qitish metodi va talabalarining o'rganish uslublarini hisobga olgan holda har bir materiallarni tanlashi, moslashtirishi yoki yaratishi kerak. To'g'ri materiallardan foydalanish o'quvchilarni o'quv jarayonida rag'batlantirishi mumkin. Didaktik materiallarning maqsadi, tilni o'rganishni osonlashtirish ekanligini yodda tutgan holda, ularni moslashtirish va rivojlantirish muvaffaqiyatli bo'lishini ta'minlaydigan bir qator tamoyillarga asoslanishi kerak. Ushbu tamoyillar didaktik materiallarning talabalarga ta'sirini o'z ichiga oladi. Didaktik material talabalarda o'zlarini erkin his qilishlari va darsni to'liqroq tushuna olishlariga yordam berishi kerak. Shuningdek, bu ularga o'rgatilgan mavzuning tushunish uchun vizual obyekti va mustahkamlash bosqichi ekanligi haqidagi tasavvurni berishi kerak.

Didaktik material so'zlari haqida gapirganda, o'qituvchilar o'zlarining nuqtayi nazarlari, taxminlari va tajribalariga asoslangan holda bir qancha misollar keltirishi mumkin. Ogalde va Bardavidning fikricha, didaktik materiallar quyidagilardan iborat:

o'quv materiallari, yordamchi vositalar, yordamchi materiallar, audiovizual resurslar, o'quv resurslari, idrok o'rganish resurslari, bir qancha hissiy materiallar va qo'shimcha materiallar.

Didaktik materialning ta'rifi ham mualliflarga qarab farqlanadi. Masalan, Tomlinson didaktik materialni "o'qituvchi yoki o'quvchilar tilni o'rganishni osonlashtirish uchun ishlatadigan har qanday narsa" deb belgilaydi. Xarmer didaktik materialni "til ma'nosi va qurilishini tushuntirish, o'quvchilarni mavzuga jalb qilish yoki butun faoliyatning asosi sifatidagi turli xil o'quv qo'llanmalari" deb ta'kidlaydi. Ogalde va Bardavid didaktik materialni "global va tizimli ta'lim kontekstida o'qitish-ta'lim jarayonini osonlashtirish va tushunchalar, qobiliyat va ko'nikmalarni o'zlashtirishni osonlashtirish uchun his-tuyg'ularni rag'batlantirish uchun barcha vositalar va resurslar" deb ta'riflaydi. Bizning fikrimizcha esa: "Didaktik material – darsning aniq va tushunarli yoritilishida vizual obyekt va mustahkamlash bosqichida metodik usullardan kelib chiqib talabaning dunyoqarashi va fikrlashini o'stiruvchi asosiy vositadir".

Dastlabki ikkita ta'rifda mualliflar didaktik materiallarning maqsadi o'quvchilarni til o'rganishga olib borish uchun tushuntirishlarni osonlashtirish, qurish va mazmunini berish ekanligini aniq ta'kidlaydilar. Biroq Ogalde va Bardavid tomonidan taqdim etilgan ta'rif talabalarning ko'nikmalarini rivojlantirish, munosabat va qadriyatlarini shakllantirishni o'z ichiga oladi. Ushbu ta'rif ta'limning global maqsadini aks ettiradi, bu esa ta'lim orqali jamiyatni o'zgartirishdir.

Didaktik materiallar turli joylardan, masalan, darsliklardan, o'quv materiallaridan, onlayn saytlardan va hatto talabalarning o'zlari tomonidan yaratilgan materialdan olinishi mumkin. Darsliklar, ko'pincha, o'qituvchilar va muassasalarni darslik darslari uchun mo'ljallangan didaktik materiallar bilan ta'minlaydi. Mavjud bo'lganlardan boshqa maqsadda foydalanish kerak bo'lganda o'qituvchilar didaktik materialni moslashtiradilar. Shunga ko'ra, o'qituvchilar didaktik materialni dastlab ilgari surmoqchi bo'lgan narsani o'zgartirib, yangi faoliyatda qo'llaniladigan o'qitish strategiyalarini qo'llab-quvvatlash uchun faoliyat maqsadini o'zgartiradilar.

Boshqa tomondan, o'qituvchilar didaktik materiallarni o'zlarining tushuntirishlariga ma'no berish uchun yaratganda yoki talabalalari ularni faoliyatning bir qismi sifatida yaratganda ishlab chiqadilar. Didaktik materiallar va jihozlarning xilma-xilligidan xabardor bo'lgan holda, o'qituvchilar diqqatni qaysi didaktik materialdan foydalanish, moslashtirish, eng muhimi, mavzuni yoritib berishga qaratadi.

Auditoriya turli xil ta'lim uslublariga ega bo'lgan talabalardan iborat. Auditoriya talabalarning o'rganish uslublari birlashadigan uchrashuv joyidir. Kinsella ta'kidlaganidek, "O'quv uslubi deganda shaxsning o'zlashtirish, qayta ishlash va yangi ma'lumot va ko'nikmalarni o'zlashtirishning tabiiy, odatiy va afzal ko'rgan usuli tushuniladi, ular o'qitish usullari yoki mazmun sohasidan qat'i nazar davom etadi". Shunday qilib, biz ularni talabaning voqelikni o'z ichiga olishi yoki har qanday sinfda o'qitiladigan narsalarni tushunish usuli sifatida tushunishimiz mumkin.

TADQIQOT NATIJALARI

Talabalarning ta'lim uslublari o'quvchilarni turli yo'llar bilan o'rganishga yordam beradigan idrok, ma'naviy va ilmiy jihatlarni o'z ichiga olganligi sababli o'qituvchilardan bu uslublarni iloji boricha qondirish uchun ijodiy va innovatsion bo'lishlari kutiladi. Ba'zi talabalar ijro etish, tinglash, o'qish, harakat qilish yoki individual yoki jamoada ishlash va hokazolar orqali yaxshiroq o'rganadilar.

Tomlinson didaktik materiallarni ishlab chiquvchilar barcha ta'lim uslublariga mos kelishi kerak deb hisoblaydi va ularni quyidagicha ta'minlaydi:

- vizual (masalan, talaba tilni yozib olishni afzal ko'radi);
- eshitish (masalan, talaba tilni eshitishni afzal ko'radi);
- kinestetik (masalan, talaba jismoniy ishlarni qilishni afzal ko'radi, masalan, ko'rsatmalarga rioya qilish);
- o'quv (masalan, talaba tilning lingvistik xususiyatlariga ongli ravishda e'tibor berishni yaxshi ko'radi va to'g'ri bo'lishni xohlaydi);
- eksperimental (masalan, talaba tildan foydalanishni yaxshi ko'radi va to'g'rilikdan ko'ra ko'proq muloqot bilan shug'ullanadi);
- analitik (masalan, talaba diqqatini tilning har bir bo'lagiga e'tibor qaratishni va ularni birma-bir o'rganishni afzal ko'radi);
- global (masalan, talaba bir vaqtning o'zida butun til bo'laklariga javob berishdan va ulardan o'zi bilgan tillarni tanlashdan xursand bo'ladi);
- bog'liq (masalan, talaba o'qituvchidan va kitobdan o'rganishni afzal ko'radi);
- mustaqil (masalan, talaba o'zining til tajribasidan o'rganishdan va mustaqil o'rganish usullaridan foydalanishdan xursand).

Ushbu usullarni chuqur o'rganib chiqqan holda, tibbiyot oliygohlari talabalariga ingliz tilini oson o'rganishlari va chet tilida ravon so'zlasha olishlari imkonini beruvchi, har bir mavzuni 3D holatda yoritib beruvchi dastur ishlab chiqdik. Ushbu dastur hozirgi kunda eng zamonaviy hisoblanayotgan 3D uch o'lchamli harakatlanuvchi didaktik materiallarga asoslangan. Dasturning samaradorlik sifati juda yuqori bo'lib, hozirgi kunda talabalar orasida juda yaxshi natija ko'rsatmoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, turli xil ta'lim uslublarini hisobga olishdan tashqari, o'qituvchilar o'quv vaziyatlarida mavjud bo'lgan va talabalarning o'rganish uslublariga ta'sir ko'rsatadigan boshqa jihatlar haqida ham fikr yuritishi kerak. Bu jihatlardan ba'zilari: auditoriya muhiti, motivatsion daraja, o'quvchilarning o'qituvchiga munosabati va ingliz tilida yangi so'zlarni oson yodlay olishlari uchun talaffuz qoidalari burchagi va boshqalar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Dreyer C. & van der Walt J.L. (1996). Learning and teaching styles: Empowering diverse learners in tertiary classrooms.
2. Harmer J. (2005). The practice of English language teaching (3rd Ed.). Essex: Longman.
3. Kinsella K. (1995). Understanding and empowering diverse learners in ESL classrooms. In J.M. Reid (Ed.), Learning styles in the ESL/EFL classroom (PP. 170–194). Boston: Heinle & Heinle.
4. Tomlinson B. (1998). Materials development in language teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Ur P. (2002). A course in language teaching. Practice and theory. Cambridge: Cambridge University Press.